

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nuskih ulicah in Leban na Verdijevev tekalšču po 8 vin.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglašje in naročnino pa na upravnštvo «Gorice». Oglasi se računijo po petitvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Nekaj o ruskih razmerah.

Po umoru finskega guvernerja Bobrikova in po umoru ministra za notranje reči Pleveta meni inozemsko časopisje, da je edina rešitev za Rusijo, ako se uvede tudi na Ruskem taka ustava, kakoršno imajo druge evropske države. Ali boljši poznavalci Rusije pravijo, da tega, kar se Rusiji zdaj nasvetuje, ni tako lahko tudi izvesti. Rusija tvori namreč šesti del sveta. Ona je štirideset krat tako velika, kakor Nemčija, in šestinideset krat tako velika, kakor Avstro-Ogerska. V nji se ne morejo nikakor uvesti iste politične institucije, kakor v Nemški in na Francoskem. Poleg tega živi v širnem ruskem carstvu še mnogo divjih in surovih narodov, in je še nad tri četrtine Rusov, ki ne znajo ne čitati, ne pisati. Velike zapreke Rusiji delajo posebno aspiracije Armencev, Poljakov, Nemcev, Fincev in Židov. Posebne sitnosti delajo Rusiji Armenci za Kavkazom, katerih živi tam med šestimi milijoni drugih prebivalcev nad jeden milijon, ki hočejo po vsi sili imeti tam veliko Amenijo. Ti Armenci uporabljali so do sedaj ves cerkveni denar, kakor tudi denar šolskih zalogov v politične agitacije v prilog velike Armenije. Te cerkvene in šolske zaloge pa je Rusija pod ministrom Plevetom začela sama upravljati ter je ostro pazila na to, da so se uporabljali za svrhe, za katere so bili namenjeni. Kar bi hoteli Poljaki, to je že vsem znano. Pa tudi 200 tisoč Nemcev, ki štejejo med seboj 90 magnatov, takozvanih nemških baronov in grofov, gospodovali so tam do carja Aleksandra III. nad dva in pol milijona Rusov, Lotišev in Estonov. V zadnjem času pa je Rusija to nenaravno nemško gospodarjenje jako omejila ter zabranila Nemcem, da bi še nadalje izkoriščali omenjene narode in plemena. Zdaj pa pomislite, v kak položaj bi prišel tak minister na Ogerskem, ki bi hotel do tega dovesti, da bi večina na Ogerskem živčih narodov imela iste pravice, kakoršne ima madjarska manjšina, in ki bi zabranil magnatom, da tam delajo, kar se jim zljubi, ter se nasproti ljudstvu obnašajo popolnoma po srednjeveškem uzorcu. Na Finskem živé Švedi v veliki manjšini. Vseh skupaj je komaj jedna šestina vsega finskega prebivalstva.

LISTEK.

Kako je gospod Ledenik dobil stavo.

Davčni adjunkt Ledenik je bil v mestu J. na Kranjskem jedna najznamenitejših oseb. Služboval je tam menda dve leti, in v drugem letu sem ga spoznal tudi jaz.

Ali naj ga opišem? Skoro nemogoče, kajti da bi vam mogel prav do dobra orisati njegovo osebo, za to mi pač nedostaje moči in pesniškega poleta. Pa poskusim vsaj nekaj.

Nekega avgustovega večera preteklega leta sem stopil s prijateljem v gostilniško sobo mestne Čitalnice. Zbrana je bila večja družba, in na stolu je stalo malo človeče, kratko ostrizanih las, ozkih hlač in svetlih mačjih očij. Tiho sem sedel na bližnji stol, kajti gospod adjunkt je ravno spuščal daljšo govoranco na ubogo občinstvo, koja je obsegala menda nekatero podatke k razvoju ženskega vprašanja na Slovenskem.

— Psi, šepnil mi je prijatelj, ne

Pripadajo pa slučajno k boljšim stanovom, in zaradi tega pa bi hoteli, da postane Finska švedska pokrajina, koja bi potem priklopili švedski državi. Te švedske irredente pa Rusija ni hotela trpeti. Zato pa je začela uvajati na šolah mesto švedskega ruski jezik, a ne na nižjih in ljudskih šolah, marveč postopala je tako le glede višjih šol. Zaradi tega so pa švedski agitatorji vdobili med finsko mladino mnogo takih ljudi zase, ki so se začeli ogrevati za veliko in samostalno finsko državo.

Ruski židje se pa vedno in povsod družijo z vsemi onimi elementi v Rusiji, ki so zaradi tega ali onega nezadovoljni z rusko upravo, in posebno pa še s Poljaki. To delajo pa iz maščevanja, ker jim v Rusiji ni dovoljeno, da bi kakor drugod po svoji lastni volji izkoriščali ljudstvo. Na Ruskem živi pa nad pet in pol milijona ruskih židov, torej polovica vseh židov, kar jih zdaj živi na svetu. Največ židov živi na ruskem Poljskem in v nekdanjih poljskih pokrajinah, ki so segale do zapadne Dvine, do Dnjepra in do Krima. Židje družijo se že od nekdanj s Poljaki in Nemci. Ruska Poljaka je imela od l. 1815 do l. 1831 svojo posebno ustavo z večjo avtonomijo, nego jo ima dandanes Ogerska. Poljaki pa s tem niso bili zadovoljni, in spuntali so se l. 1831 in l. 1863. Zaradi tega pa so prišli ob zgoraj omenjeno konstitucijo, katero jim je bil dal car Aleksander I. Poljaki so hoteli namreč imeti svojega posebnega kralja ter tako tvoriti državo v državi. Tudi sta podelila Fincev car Aleksander I. l. 1809 in Aleksander II. l. 1869 večjo avtonomijo nego jo ima danes Ogerska. Pa Finci začeli so sedaj posnemati Poljake, in tako se lahko pripeti, da tudi oni sčasom pridejo ob avtonomijo, katere so sedaj deležni.

Torej Rusija omenjenim narodom, kakor Poljakom, Armencem, Nemcem in židom ne more več dati starih konstitucij, a jim tudi ne more dovoliti vstopa v ruski državni parlament, ako bi prej ali slej tudi do njega prišlo, ker njeni življenjski interesi nikakor ne dopuščajo, da bi dovolila Armencem, Poljakom in židom, da bi ji povsod in ob vsaki priliki, torej tudi v novem državnem parlamentu, delali s svojimi ustavami vedne sitnosti. Zato pa pravijo tudi najbolji ru-

moti ga, kajti sedaj je v ognju, in lažje bi bilo ukrotiti leva, kot njega.

Končal je, in burno ploskanje je sledilo temu „izvrstnemu“ govoru, kakor je dejala gospa Treonova, ki je imela menda tri ali štiri hčere za ženitev. Kar je bilo dijaštva, pa je planilo po koncu, vzdignilo gospoda Cicerona na stolu pod strop in ga z velikim navdušenjem neslo po dvorani.

— Hvala, hvala, zahvaljeval se je ves ginjen, in ščipalnik mu je zlezel čisto konec „repe“, kakor so imenovali njegov malo okroglast nos.

— To ti je zabava, dejal mi je prijatelj. Človek se vsaj na tuje stroške pošteno nasmeje. Vsak dan ga imamo tu, in on dela govorance, hvali, napiva, pije bratovščee — z vsakim, kdor se mu ponudi, seveda le izmed „intelligence“. Veš, kar je bil zadnjič stavo dobil, je postal ta reva še bolj neumen. Ves je iz sebe in vse ironične opazke, ki priletajo vanj, ga ne morejo izbuditi iz njegovih neslanostij. Na vse zadnje bi se skoró še dobila kaka, ki bi bila voljna ga vzeti, če-

ski rodoljubi: Zboljšajmo najprej naše splošne gospodarske razmere, sezidajmo mnogo šol in železnice, dajmo deželni zborom širši delokrog, da pripravimo tako naše ljudstvo na širšo ustavnost in na centralni parlament. Ako pa pride pri nas do ustave, potem morala bo biti naša ustava slična oni, katero imajo Angleži. Nikakor pa nočemo take ustave, kakoršno ima Avstrija, kjer se s pomočjo paragrafa 14. tudi brez nje in proti nji lahko vlada. Kaj je n. pr. mari Nemcu, Fincu, Armencu, Poljaku in židu za vshodno vprašanje! Mar bi ti ljudje dovolili vojake in denar za rešitev tega vprašanja? Rusija bi se skoro ne smela ganiti. V centralnem parlamentu bi poljski, židovski, armenski in nemški govorniki s svojimi govori ščuvali proti namenom Rusije glede rešitve vshodnega vprašanja. Stem bi oslabili ruski upliv, in ravno to želé sovražniki Rusije.

Sicer pa pravijo že danes mnogi Poljaki, da oni so le Poljaki in ne tudi Slovani, dočim smatrajo vsi drugi Slovani Ruse za Slovane.

Prava evropska Rusija ima 50 gubernij ali pokrajin, ki obsegajo skupaj 4.926.000 štirjaških milj, in v katerih živi 100 milijonov prebivalcev. Od teh pokrajin jih ima 34 svojo samoupravo in vsaka svoj deželni zbor. Ravno rusko-japonska vojska je zaprečila, da niso tudi druge pokrajine dobile svojo lastno samoupravo in svoj lastni deželni zbor, tako da bi bilo zdaj, ako bi ne bilo prišlo do omenjene vojske, na Ruskem že 47 pokrajin s svojo lastno samoupravo in s svojimi deželnimi zbori. Brez lastne samouprave in brez deželnih zborov bi pa ostale arhangelska pokrajina z Zerjani in Samojedi, in neke druge pokrajine, v katerih prebivajo Kalmuki, Kirgizi, Voguli in Tartari, ker te pokrajine niso še sposobne za samoupravo. Ako bi Rusija uvela konstitucijo, uvela bi jo samo v teh pravih ruskih pokrajinah, in še v teh jedino le s posvetovalnim glasom, ker vojske in diplomacije car nikakor ne more še dati iz rok raznim agitatorjem, kajti Rusija ni še nikakor dozorela tako daleč, da bi se zamogla v nji uvesti taka konstitucija, kakoršno ima Angleška.

— Stavo je dobil, si dejal — kako stavo?

No, ti bi že rad vedel, seveda; da potem zopet zvariš in zveržiš vse mogoče skupaj. Eh, té poznam, le delaj se nedolžnega, a rečem ti, če on zve, da si ga kje opisal, se ti ne bode dobro godilo.

— E ne, bodi ne; saj on ne trpi nikake sramote, saj je stavo dobil, odgovoril sem jaz.

— Pa bodi toraj.

Občinstvo: gospodje in gospé, gospice in mladi dijaški svet, vse se je zabavalo med sabo. Jaz sem pazljivo poslušal dogodbo o stavi gospoda adjunkta, kateri gotovo ta čas ni slutil nič hudega, kajti njegov obraz je kazal tisto sladko zadovoljstvo, kakor otrok, ko mu mati prinese konjička s piščalko pod repom.

Prijatelj mi je pripovedoval tako-le: — Gospod Ledenik si je koj prvo leto svojega bivanja v našem mestu osvojil srca in ne-srca vseh tukajšnjih kra-

Dopisi.

Iz gorliške okolice, 28. julija 1904. — (Konec.) — Pa še nekaj, predno odpravim tvoje priloge. Ti iščeš pred menoj smetišča, pred seboj pa ne vidiš gnojšča. Ali se spominjaš še najnovejšega literarnega dela dr. Kosa, naslovljenega: „Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku“? Ti veš, da so slovenski listi, tudi leposlovniki in znanstveni, vseh strank z nabolj vzvišenimi besedami pozdravili tega velikega dela prvo knjigo, kateri bode sledilo neki še devet knjig. Dovolj mi, da ti „ofrišam“ spomim z nekaterimi podatki iz ocen! Pisalo se je: To delo zasluži največjo pozornost, ono so naša „Monumenta Sloveniae“, plod dolgoletnega neumornega dela. Ta zbirka zasluži, da jo postavimo v prvo vrsto velikih znanstvenih del. Z veliki žrtvami si je nabavil pisatelj sam dragocene knjige. Delo celega svojega življenja nam zdaj podaja. In ne le, da podaja slov. narodu in učenemu svetu plod svoje nepopisne delavnosti, še sam je gmotno prispeval „Leonovi družbi“, da izda to velikansko delo. To je pač vrhunec požrtvovalnosti in domoljubja! — V tem tonu so pisali vsi slovenski listi. Le ti si se kakor kak rovtarski pobalin zagnal v to delo, navedeš za argumente par psovk na osebo g. profesorja. In potem se še škandalizuješ, da sem jaz imenoval prevode obskurne! Pa seveda, dr. Kos bi bil moral dati tiskati knjigo v tvoji tiskarni, in nekega dne bi bilo čitati v „Soči“: Mi pozdravljamo to veliko delo z največjim veseljem. Če tudi je dr. Kos naš strankarski nasprotnik, vendar smo toli lojalni, da pripoznavamo veliko vrednost njegove knjige, ker nam ni za strankarstvo, ampak za narodno stvar itd., itd. — Ha, ha! Kaj ne, tiček, kako te jaz dobro poznam?!

Preideva še k inseratom. Dotično mesto mojih dopisov te je hučo užgalo. Verujem, verujem, prijatelj, ker tvoji tiskarni so inserati to, kar jaslim dno. In tvoje jasli so vedno polne rumenega ovsu. Saj si sam pred leti proti nekemu gospodu, ki je še živ in lahko priča, ko te je vprašal, ali prodajš tiskarno, odgovoril: „Ali norite? Meni nese tiskarna vsako leto obresti od glavnice 80.000 glđ.“ Pri teh

sotic. Pil je že po vseh hišah, le gospod mestni sodnik Vedernjak se mu ni hotel nikakor ukloniti in povabiti gospoda adjunkta na „pijačo“. Bil je še „srednjeveških“ nazorov, kakor je rekel gospod Ledenik, in stražil je baje svojo klet kot kralj Matjaž svoje vojake.

In vendar ga je „srce“ vleklo tja; rad bi bil tudi tam okusil božjo kapljico, katere se sicer ni branil nikdar in nikoli.

— No, pravi mu nekega dne gospod Goli, trgovec po božji in meščanski volji, ali se ne bodete nič pobrigali za sodnikovo črnino? Hej, to Vam je vince! Včeraj sem ga pokusil, a le pol kozarca, samo pol; ne da stari, ne da...

— Ej, je trda, trda odgovoril je gospod adjunkt.

— No, pa bo vendar šlo, le poskusite.

— O šlo menda bo, šlo, a počasi, in gospod Ledenik je bil že skoro v ognju, kajti on ni bil mož, ki bi dolgo premišljal.

— Dajmo staviti, dé Goli.

— Pa dajmo, pritrldijo drugi, in lica našega adjunkta so bila že vsa razgreta.

magnatskih obrestih imajo „levov del“ ravno inserati, in tudi ob te so se moji dopisi čohali ter svet na nje opozarjali. Strašno! Ker si pa v odgovoru v kljub temu prišel na ta predmet, se mu tudi jaz ne smem izogniti v protiodgovoru.

Ni lepo, da skušaš pred svojimi čitalci zmisel mojih besed tako zaviti, kakor da bi bil jaz pisal, da bi tvoja „Soča“ ne smela imeti prav nič inse-ratov. O ne prijatelj. Zmisel mojih besed je bil: Inserate, katerih večina naročnikov niti ne pogleda, je omejiti na primeren prostor, in če se ta prostor prekorači, naj se naročniki odškodujejo s prilogo. Ta priloga pa boji naročnikom darovana, ne pa od njih plačana, kakor so tvoje pri „Soči“. Tvoja namera, da bi na podlagi mojih dopisov dokazal, da bi morali časniki in seveda tudi „Gorica“ biti brez inseratov, se ni mogla posrečiti, ker jaz tega nisem trdil. Prijatelj, moje je stališče pravičnosti: vsakemu svoje. Tvoje stališče pa je: Lastnik listov imej največ, kaži pa, da imajo naročniki več. Ne prideva torej skupaj.

Pa tudi glede koristi inseratov od inseriranja gredo najini nazori narazen. Ti pišeš: „Inserent pač vlaga v časnike inserat le za to, da koristi sebi“. — Prijatelj, ne vedno; kakošenkrat tudi za to, ker je prisiljen, ker pritiska nanj časnik z vednimi vabili, ter se inserent zboji zamere in — bojkota. Prijatelj, ali ne veš več, da je pričela „Soča“ že pred leti temu podobno igro? Ali se ne spominjaš več, kako ji je prvi lov medlo izpadel, kako je neodzvanec potem „žeh-tala“ ter jim grozila, da boče objavljala pa inserate laških trgovcev? In v času razkola, ali ni bojkot „Sočin“ imel celo tolik upliv, da so najbolj vneti pristaši naše stare stranke prešli v tvoj tabor, odkritosrčno izpovedaje: Prisiljeni smo, ker sicer nas „Soča“ gmotno uniči. — Prijatelj, tako izgledajo koristi „svobodnih“ inserentov!

Dalje pišeš: „Inseriranje je današnji dan med naprednimi narodi jako razvito, in vsak pameten trgovec in obrtnik ve ceniti inseriranje, da, mi jih poznamo, da so prišli do dobrega kruha največ po taki poti“. — Da, prijatelj, ali ti si pozabil nekaj dodati, kar pa jaz storim. Tvoje besede veljajo le za velike časnike (glavnih, velikih mest), razširjene čez mnogo dežel, celo državo in tudi čez nje meje itd. Ali trdiš kaj takega o „Soči“, lokalnem lističu majhne dežele, je toliko kot igrati smešno ulogo „žabe na travniku“. Ljudje z dežele, ki so vsak mesec ali teden v Gorici in primejo blago, katero hočejo kupiti, lahko v roke, naj se še le o njem pončujejo iz inseratov tvoje „Soče“!!! Pojdi no, prijatelj in ne bodi taka šalobarda!

„Kar se tiče inseratov, pač mi ne pridušamo nikogar, delajo pa tako klerikalci. Marsikateri trgovec in obrtnik se nam je že bridko pritoževal, kako je moral inserirati v „katoliških“ listih pod pritiskom bojkota!“ — Prijatelj, kako „ti ne pridušas nikogar“, nam kaže drastično višje gori v obče navedeni izgled. Takih izgledov imam na izbiri, a ker mi ne dostaje več prostora, naj jih prihranim en par za prihodnjic. Tistih „trgovcev in obrtnikov, ki so se ti bridko pritoževali“, številce pa mora biti jako sušično, ker si je priseljen zakrivati z raztezno-debelim zagrinjalom „katoliškim“. Ha, ha! Saj se poznamo! Pa da me prav občutno kaznuješ za ta ironični smeh, daj, ujezi se in prijavi prihodnjic v „Soči“ ime vsaj enega trgovca ali obrtnika, ki se ti je prišel „bridko pritoževati“ zastran bojkota „Gorice“!

Zdravo, amice!

A. K.

Iz Gorice. — („Sočin“ kriti-kaster srednješolskega petja redivivus.) (Nadaljevanje.) — Po „kritikovem“ mnenju so se poslušalci realne maše očividno zelo zabavali, posebno pri responzorijih, kateri se deloma niso peli, deloma pa nepravilno. — Kdor se je za-baval, je bil menda le on, vesel, da je

našel nekaj vsaj navideznega za svoje nelepe namere, zaradi katerih jedino je prišel k maši, kar je po naukih naše vere smrtni greh. In s tako strastjo v duši še moralizuje, da „bi nas moralo petje v cerkvi povzdigovati nad življen-sko prozo“. Njega bi isti dan ne bilo moglo vzdigniti petje samih angeljev in svetnikov! Taki nelepi „kritiki“ se po-božno vzdihovanje spodobijo kot kravi sedlo. —

„Orgle niso bile v pravih rokah, vso mašo so bile „fovš“, in organist g. Schwarzer mora biti res gluh, da ni tega zapazil in zaprl oni register, ki ni bil na pravem mestu“. — Ker se spušča g. „kritik“ v take malenkostne nasvete, naj sprejme tudi ta-le malenkostni nauk: Na jezuitske orgle, spremljajoče petje in druga glasbila, orgla organist lahko „fovš“, in vendar se mu ne more reči, da je gluh, in sicer, ker je organist jedinec v cerkvi, ki orgle najmanj sliši. Piščali stoji namreč toli nenavadno visoko, organist pa sedi tik pod njimi toli globoko, da mu zdrkujejo orgelni glasovi čez glavo v cerkev, posebno takrat, ko ga obstopa večje število pevcev. Da bi ne bile orgle „fovš“, naj bi bil po nasvetu „kritikovem“ g. prof. Sch. zaprl oni register, ki ni bil na pravem mestu. Kateri register pa naj bi bil ta „na nepravem mestu?“ G. „kritik“ meni najbrže eden pokritih registrov, ki niso več rabljivi, odkar ni na mehovi-vih več prvotne teže. Ali ni pa mogoče, da je bil ta kakor register „na pravem mestu“ in morda tudi zadostno odprt, med mašo pa, ko je pri veliki množici pevcev navadno velika gneča okoli orga-nista, po kom s katerim delom života nekoliko priprt? Ali ni tudi mogoče, da je bilo v mehovih večinoma razmerno malo sape (in to ni stvar organistova), iz česar prihaja detoniranje orgel, pri katerih je sapni pritisk minimalen? Tu je torej možnih več slučajev, in g. K., ki ni bil niti na koru, imenuje le enega!

Gospodu dirigentu prof. Seifertu svetuje „kritik“, naj bi „se vpisal v kako telovadno društvo“, kjer bi prišle njegove geste prej do veljave nego na koru“. — Ta nasvet kaže zopet (ne glede na nje-govo nadutost), da stoji g. „kritik“ še le na prvem klinu one lestvice, katero ime-nujemo prakso v poučevanju petja. Kdor graja dirigenta pevcev-začetnikov zaradi obsežnega mahanja z rokama pri dirigi-ranju, mora grajati tudi učitelja elemen-tarne šole zaradi otročjega pouka, pridigarja v vaški cerkvi zaradi priprostega sloga njegove pridige. Kakor bi kakov vseučilišni profesor nič ne opravil v začetni šoli, kakor bi učeni propovednik mestni govoril črez glave kmečkim poslušalcem v vaški cerkvi, tako bi učitelj pevcev-začetnikov, hoteč posnemati moj-stra v dirigiranju, mlatil prazno slamo. Začetnik je preveč vezan s pogledom na papir, da bi mogel zapaziti majhne mig-ljaje na roki dirigentovi. Saj se otroku v začetnem čitanju ravno tako godi. To so seveda reči, katerih „Sočin“ glasbenik ne pozna, ker nima v začetnem pouku v petju najmanjše prakse. Zato se tudi tako imenitno smeši, da graja, kar je prav in na mestu. Učitelj petja šolske mladine mora biti najprej pedagog in potem še le glasbenik, glavna stvar ni, kaj zna, ampak kako zna? Glasbena snov, ki je učna snov neobveznega petja na srednjih šolah, je pač malenkostna, da jo z lah-kobo omaga vsak glasbeno nadarjeni ljud-ski učitelj. Glavna naloga učitelja petja je, da zna svoje znanje mladini podajati, da zna učno snov tako obdelovati, da si mladina z lahko osvoji, t. j. da zna učiti. „Sočin“ glasbenik naj nikar ne misli, da je ustanovitev izpraševalnih kom-isijs za srednješolsko petje povzročilo morda kakovo pomanjkanje sposobnih učnih močij. O ne! Odločilno ni bilo tu didaktično vprašanje, ampak življenjsko vprašanje. Šlo se je za to, da se odpre nova pot do kruha sinovom mest, kjer so konservatoriji, katerih sinov je pre-cejšnje število izšolanih na konservatoriju, ker ga imajo v domačem kraju. — Iz te točke „Sočine“ kritike se razvidi torej,

da bi v osebi g. „kritika“ zaman iskali pedagoga, in da bi imel potrebo, vzeti v roke tudi kakovo specialno metodiko pouka v petju.

Slednjic še nekaj o zadnji točki „kritike o realski maši“. „Soča“ piše: Kar se pa tiče ofertorija, katerega je prof. Seifert sam pel, mu moramo pri-znati, da ima lep glas, ki pa ni prišel do veljave, ker je Mozartov „Ave verum“ pisan za mešan zbor in ne za solo. — To je zopet nekaj novega na glasbenem polju. Doslej se je mislilo, da ne more kakov glas priti do veljave, ako mu je glasovna lega previsoka ali prenizka, ako ni pevec zdravstveno ali duševno razpo-ložen, ako je hripav, ako ni lokal aku-stičen, ako drugi sodelujoči glasovi ali instrumenti solista preglasujejo itd.; da bi pa premeščenje skladbe iz mešanega zbora za samospjev bilo uzrok, da ne more glas priti do veljave, to je zares nov glasbeni nauk. G. „kritik“ živi pa z glavo v žaklju, ako misli, da se skladbe ne smejo premestiti v druge glasovne na-čine ali preurediti za druge glasove ali druga glasbila. Ali g. K. ne ve, da se na-haja v glasbeni terminologiji francoski izraz *arrangement* in kaj da ta po-meni? Žalostna mu majka! Ali misli g. K., da je bilo vse, kar je on sviral doslej na klavir, urejeno prvotno za klavir? O rev-ček! Potem mu ni prišlo že marsikaj „do veljave“. Koliko milijonov glasbovin bi moralo priti na indeks tega „kritika“! In znameniti skladatelj Weinwurm je tudi menda velik nevednež, da je Mozartov „Ave verum“ aranžiral za dvospev.

Pa pustimo šalo na stran. Žalostno je dovolj, da je treba zavračati tako ne-vrednost, natisneno v javnem listu. Ako sta zvedela napadena nemška profesorja za „kritiko“ v „Soči“, morata imeti lepo mnenje o slovenski glasbeni kritiki. Za to pa bi bilo g. uredniku „Soče“ toplo priporočati, naj utakne svojega glasbenika še par let pod kokljo, da mu zrastejo pe-ruti za vratolomne kritične višine.

Politični pregled.

Trgovinska pogajanja med Italijo in Avstrijo.

Z Dunaja poročajo v Rimu izhaja-jočemu listu „Tribuna“, da so nastala pri sklepanju trgovinske pogodbe med Avstrijo in Italijo velika in skoro nepremagljiva navskrižja. Ta navskrižja pa je provzročil baje ogerški ministerski predsednik, ki noče ničesar slišati o tem, da bi se v novi trgovinski pogodbi privolila uvažanju italijanskih vin v našo državo kakoršna si bodi olajšava. V Italiji so zaradi tega jako ogorčeni in se hočejo nad Ogersko, ki izvažava v Italijo največ konj in lesa, maščevati s tem, da naložijo na uvoz konj in lesa, torej na predmete, ki so bili do sedaj prosti carine, visoko in ob-čutno carino. Ker pa primanjkuje Italiji lesa in konj, si misli Italija, v slučaju carinske vojske med Avstrijo in Italijo, pomagati s tem, da si priskrbi lesa iz Argentine in Norveške. Po našem mne-nju pa so vsa ta žuganja od strani Ita-lije prazna, kajti Italija se je že večkrat bavila s tem, da bi nadomestila avstrijski les s onim iz Argentine in Norveške, in da bi naložila na avstrijski les carino. Ali prepričala se je vedno, da bi ji bilo to na veliko škodo. — Sicer pa kaže vse to, da bode jedino zasluga na oger-ski strani, ako se v novi trgovinski po-godbi med Avstrijo in Italijo definitivno odpravi zloglasna vinska klavzula, kajti od strani naše vlade ni nikakor pričakovati, da bi se ista postavila po robu italijanskim nenasičnim zahtevam.

Italija in Avstrija.

Pred nekolikimi dnevi je italijanski general Saletta hodil po vzhodni Italiji ter se bavil s proučevanjem utrdbenih potreb na italijansko-avstrijskih mejah. Italijanski list „Messaggero“ pravi, da je v resnici, posebno v italijanski Furlaniji, nujno potrebno, napraviti več utrdb, ter da se bode s tem vprašanjem že v pri-hodnjih dneh resno bavila posebna kom-isijsa ter izdelala tudi dotične načrte, ki so v najkrajšem času predložiti na pristojnem mestu. Iz tega je razvidno, da kakor druge stvari, tako tudi zveza med Italijo in Avstrijo ne bode stalna, in da računajo že danes v Italiji z mož-nostjo, da bi si Avstrija in Italija že v doglednem času lahko prišli v navskrižje ter se začeli lasati.

Napad na avstrijskega častnika, prideljenega macedonskemu orožništvu.

O napadu, katerega je hotel izvršiti neki turški orožnik na avstrijskega čast-

nika majorja Richterja, ki je prideljen macedonskemu orožništvu in kateremu je tam podeljena čast podpolkovnika, se poroča, da je bil napadalec neki turški orožnik po imenu Hassam Enim. Ta se je hotel baje maščevati, ker se je naha-jalo tudi njegovo ime v imeniku onih turških orožnikov, kateri se bodo zaradi nesposobnosti izpustili iz službe. Hassam Enim prikradel se je z nabito puško celo do spalnice podpolkovnika. Ker ga je pa ta pravočasno zapazil, izvil mu je s po-močjo ordonance puško iz rok ter ga aretiriral.

Umor ministra Pleveta.

Po nekaterih poročilih bi še danes ne bilo popolnoma dognano, da ima ru-ska policija v rokah pravega morilca. Druga poročila pa zatrjujejo, da je ona oseba, katero so prijeli, že sama priznala dejanje. Omenjena oseba bi bila kirurgu Bavlovu izpovedala, da je učitelj; ne bi bila pa povedala, kako se imenuje. Pri-jeli so tudi nekega drugega sokrivca, ki bi bil imel pripravljeno še drugo bombo za slučaj, ako bi prva bomba ne bila dosegla svojega namena. Ta sokrivec sko-čil je po dovršenem atentatu v neki čoln, ki ga je čakal ob nevskem obrežju. Vrgel je nekaj v vodo, a čolnar, kateremu se je sokrivec zdel sumljiv, izročil ga je baje policiji. Policija pozvala je koj po-tapljalca, ki je dno reke na mestu, na katerem je aretirani nekaj vrgel v vodo, preiskal. In v resnici našel je tudi bombo. — Napad na ministra Pleveta je delo prekujske ruske stranke. Iste dni so imeli namreč nihilisti v Genevi svoje zborovanje, ki je trajalo pet dni in pet noči, in je šele tedaj prenehalo, ko je dospela tja vest o Plevetovem umoru. Pleva slutil je baje že nekaj dni pred umorom, da ga čaka nekaj osodepol-nega.

Rusko-japonska vojska.

Vsakrat, ko naznanjajo japo-no-filski listi, in prvi med njimi tržaški „Piccolo“, skorejšnji padec Port Artura, prihajajo navadno koj drugi dan z bo-jišča poročila o strašnih izgubah Japonev, naskakujočih to trdnjavo. Tako je tudi sedaj. Japonofilski listi so prinesli tudi zadnje dni take vesti, po katerih bi bilo sklepati, da je Port Artur že padel, ali pa da se v resnici nahaja v agoniji, kakor je „Piccolo“ pred par dnevi debelo tiskal. A danes so isti japonofilski listi, in med njimi „Piccolo“ sam, ki poročajo o strašnih izgubah, katere so imeli Japoneci pred Port Arturom 26., 27. in 28. julija, ko so z vso silo napadli razne utrdbe. Japonci ne samo da niso pri tem naskoku uspešni, marveč pregnani so bili celo iz sedem utrdb, katere so poprej zavzeli. Njih izgube pa se računajo na 20.000 mož. Ako pojde to tako dalje, si bodo Japonci, ki oblegajo in naskakujejo Port Artur, kmalu do zadnjega razbili glave, in bo Port Artur prost še predno mu pride pomoč od te ali one strani. Ako pojde tako dalje, pravimo, se bodo kmalu vresničile besede onih vojaških strokovnjakov, ki poznajo Port Artur, ki so koj v začetku vojske izjavili, da Port Artura ni mogoče drugače vzeti, ako se ga ne izstrada. O zgorej omenjenih bojih pred Port Arturom došli sta namreč dve poročili, in sicer poročilo nekega Rusa, ki je dospel v Čifu 29. julija, in ki je one boje tako-le opisal: Zemlja se je tresla ob groznem streljanju, ki je pri-čelo dne 26. julija ob 4. uri zjutraj ter ponehalo še le dne 28. julija po noči. Rusi so izgubili baje 5000 do 6000 mož. Japonci so se borili na svojih ponovnih napadih na vztočne utrdbe s fanatično hrabrostjo, toda bili so od kroglj in granat doslovno pokošeni, in istočasno so jih tudi mine na stotine ugonobilo. Njihove zgube se ceni na 20.000 mož. Rusi imajo v oblasti vse vztočne utrdbe, ki vodijo na Zlato goro. Japonski ba-talijoni so se popolnoma izmučeni in oslavljeni umaknili proti vshodu. V Lon-donu ne verjamejo, da je padlo toliko Japonev. — Drugo poročilo pa je dobil dne 2. t. m. „Reuterjev birč“ in ki se glasi: Iz Niučvanga došli parnik „Fučav“ je blizu Čifu vzel iz neke džanke na krov sedem možkih, 4 ženske in enega dečka, ki so dne 2. t. m. zapustili Port Artur. Begunci pripovedujejo, da se je vršil na Volčjem hribu severno od Port Artura krvav boj. Japonci so bili raz sedem hribov odbiti. Osem železniških vlakov je baje pripeljalo ranjence v mesto. Rusko brodovje, ki se je navidezno po-vrnilo iz rekognoscijskega pohoda, je obstreljevalo bližajoče se japonsko bro-dovje. V Čifu dospeli Kitajci pripove-dujejo, da so Japonci vzeli baje dve utrdbi na vztočni obali, čiju posadka je bila prešibka. Toda Japonci so morali ti utrdbi zapustiti, ko so bili tudi od drugih odbiti. — Kakor pred Port Arturom, div-jajo sedaj hudi boji tudi v Mandžuriji, in

sicer okolo Haičenga in Liaojanga. Rusi so se do sedaj vedno umikali, a pri tem umikanju pride skoro vsaki dan do hudih bojov, trajajočih po ves dan in po celo noč. Glavno ulogo pri teh bojih igra rusko topništvo, ki nadkriljuje v vsakem pogledu japonsko. Mnogo ruskih vojakov pade sicer v teh bojih, a neizmerno večje izgube imajo Japonci, kakor je razvidno iz njih lastnih poročil, in ako pojde tako dalje, izgubili bodo Japonci polovico svojega vojaštva, predno pride do glavne bitke. Rusi pa dobivajo vedno do glavne bitke. Rusi pa dobivajo vedno do glavne bitke. Rusi pa dobivajo vedno do glavne bitke.

Dne 3. t. m. došlo je v Petrograd sledeče poročilo:

Ruske čete so se umaknile iz klanca Jančeling. Tudi v smeri Saimatsi-Liaojang se umikajo Rusi po ljutom boju na svoje glavne pozicije. Ruske izgube so znatne.

Glavni poveljnik Kuropatkin upa, da obdržijo ruske čete svoje glavne pozicije tudi proti številnejšemu sovražniku. Po poročilih zadnjih dnij, je moral general Kuroki, da izvede napad v smeri Saimatsi-Liaojang, porabiti vse svoje čete kljub temu, da so bile prvotno namenjene delovati v smeri proti Pensikov in Sianču, na desnem bregu reke Taitisi. Na južni fronti je bil nastop sovražnikov neodločen, ali po recognosciranju se je spoznalo, da je hotel s tremi divizijami zajeti levo krilo naših čet, ki so bile razporejene pri Haičengu. Vztočno krilo ni bilo do danes opoludne še napadeno. V smeri proti Saimatsi Liaojang se je danes konstantiralo, da je sovražnik z malimi silami napadel desno krilo naših čet.

Glasom poročila generala Kurokija je pri Funčulingu in Kušulinču na japonski strani padlo 6 častnikov, 16 častnikov je bilo pa ranjenih; mrtvih in ranjenih so izgubili pa 900 mož.

Tridnevni naskok Japoncev, ki se je vršil proti notranjem utrdam na severu in ob vstoku Port Artura v Čifu je bil brezuspešen. Džunke, ki so dospele iz Port Artura, poročajo o tem: Dne 26. julija pred zoro so začeli Japonci iz Kvakava napadati obrežne utrdbe. Ruske predstraže so se umaknile. Admiral Togo je istodobno obstreljeval utrdbe iz velike daljave.

Strelji iz utrdb so prisilili ladije, da so se držale v varni daljavi in tako je postalo skupno delovanje vojnih ladij in kopne vojske brezuspešno. Naslednjega jutra je zapustilo rusko brodogradilsko podjetje varstvo baterij iz Zlate gore. Proti Japoncem pa niso ladije streljale in so se vrnile kmalu nazaj na svoje mesto, kjer so se usidrale. Napad iz severa na Port Artur se je vršil 27. julija. Levo krilo Japoncev je prodiralo proti Rusom pri Sušilingu, ali bilo je odbito. Džunke, ki so zapustile Port Artur, so bile še tri dni blizu mesta, ali niso slišale več strelcov. Ruski lazareti v Port Arturu so polni ranjencev. Ranjenci so tudi po hišah in stanovanjih Kitajcev in drugih zasebnikov.

„Voss. Zeitung“ je prejela iz Petrograda, da so imenovani že vsi poveljniki za drugo eskadro Tihega oceana, ki se oborožuje in pripravlja v Kronstadtu in v ladijedelnih ob Nevu. Krontreadmiral Roždenski bo glavni poveljnik eskadre. Dva druga kontreadmirala bosta njega namestnika. Kapitan Redlov je imenovan poveljnikom transportnih ladij, ki bodo spremljale to eskadro.

Vsled vročine je vsa vojna akcija jako težavna. Zdi se, da letos ne bo deževalo kakor navadno. Vojaki marširajo večkrat po 40 vrst (40 kilometrov) v strašni vročini s težko prtljago ves dan, ne da bi jedli in pili.

Domače in razne novice.

Za „Šolski Dom“ je prejelo upravnništvo „Gorice“: Franc Zavadlav, posestnik v St. Andrežu K 10; Iv. Kurinčič, kurat v Medani K 20.

Predsedništvo je prejelo: Renčan na Dunaju K 5.

Hvala!
Imenovanje. — Pristav pri kaznilnici v Gradišču, g. Franc Pačal, je imenovan preglednikom pri kaznilnici v Kopru.

Smrtna kosa. — V četrtek popoldne umrl je v Gorici krojaški mojster in hišni posestnik g. And. Rojec v 57. letu svoje starosti. Pokopali so ga danes popoldne. N. p. v. m.

Račun o uporabi vseh darov v obrambo narodne meje proti „Legi“ v Neblezn: Dohodki: 9. oktobra l. l. je darovala „Centralna posojilnica“ K 80, 5. novembra je daroval „Narodni sklad“ K 150, N. N. daroval K 60, 25. novembra l. l. dr. Treo in drugi rodoljubi darovali K 1440, 11. dec. l. l. nabral A. Jakoncčič K 7, 4. marca t. l. nabral Ant. Jakoncčič 20 K, Jan. Kurinčič v Medani 10 K, And. Znidarčič v Gradnem 10 K, Lud. Kumar v Biljani 10 K, Fr. Pavličič v Fojani 10 K, Alfonz Blažko v Mirniku 2 K, N. N. tudi „č. nunc“ 2 K. Vseh dohodkov je bilo torej 376 K 40 vin. — Stroški pa so bili sledeči: Za obuvanje revnim otrokom K 13720, za obleko revnim otrokom K 20530, šivilji dneine in hrane K 1720, krojaču dneine oziroma plače K 3840. Vseh stroškov je bilo torej 398 K 10 K. Primanjkljaj 21 K 70 vin. je določil podpisani. Vsem rodoljubnim darovalcem srčna hvala!

Šlovrenc, 2. avg. 1904.

And. Gergolet, župnik.

Društva, pozor! — Kakor je bilo v „Prim. Listu“ že poročano, razvije dne 28. t. m. „Kat. delavsko društvo“ v Mirnu svojo novo društveno zastavo. Ob ti priliki priredi društvo veliko delavsko slavnost, in sicer veselico, združeno z velikim shodom, na katerem bodo govorili razni govorniki o raznih socialnih vprašanjih. Vabijo se torej vsa primorska društva, da se te slavnosti udeležijo. Razposlali smo že posebna vabila raznim društvom. Ako kako društvo po pomoti ni prejela vabila, naj svojo udeležbo vsejedno naznani. Vsa društva, ki imajo svoje zastave, naj se te slavnosti udeležijo s zastavo. Društva, ki želijo s kako pesmijo sodelovati, naj dotično pesem vsaj do 15. t. m. naznanijo odboru, da jo done v program. Vsa druga društva naj svojo udeležbo naznanijo vsaj do 22. t. m. Natančen program se objavi v kratkem po časopisih in po plakatih. Torej v nedeljo 28. t. m. vsi v Miren!

Odbor.

Najdeno mrtvo truplo. — V sredo popoldne, ko so se nekateri dečki kopali v Soči, in sicer na levi strani isto med Stračicami in železniškim mostom, zagledala sta dva od njih človeško truplo, katero je tok vode vedno naprej pometal. Dečka sta se približala truplu in je spravila na suho. Drugi dečki pa so tekli naznanit to, kar so videli, policiji. Ko je prišla policija in kmalu za njo tudi zdravnik dr. Pittamitz, prepričali so se, da je dotična oseba, v kateri so spoznali 62-letnega železniškega čuvaja Andreja Kumarija iz Bat, že mrtva. Pri Kumariju so našli 62 vinarjev denara. Z ozirom na to, da so našli na levem bregu Soče klobuk in jopič Kumarjev na suhem, se sumi, da se je Kumar sam vrgel v vodo. O pokojnem se pripoveduje, da ga je preveč pil.

Izpred sodišča. — Dne 1. t. m. je bil obsojen na 14-dnevni zapor 25-letni Vincencij Mužina iz St. Ferjana, in sicer zaradi tega, ker je grdo ravnal s stariši. — Isti dan je bil obsojen na 6 tedensko trdo ječo 31-letni Anton Lasič iz Vrtojbe zaradi javnega nasilstva, ker je grdo ravnal z javno stražo.

V bolnišnico usmiljenih bratov so prepeljali te dni Karola Gregoriča z Vogerskega, ki je delal pri gradbi bohinjske železnice, in se je močno vrezal po nesreči v nogo.

Cena sadju na tukajšnjem sadnem trgu. — Na tukajšnjem sadnem trgu je bila cena sadju dne 4. t. m. takale: Jabolka po 6 K kvintal, bruske po 22, breskve po 64, češplje po 14, grozdje po 58, krompir po 7 in pomodoro po 6 kron kvintal.

Vročina. — Vkljub deževju, katerega smo imeli nekoliko v noči od torka na sredo in ki je segal še precej široko na okolo, in pri vsem tem, da smo imeli tudi v sredo popoludne še precejšnjo ploho, je vročina zadnje dni še vedno velika, in vse kaže, da bode imel prav oni dunajski meteorolog, ki je prerokoval tudi za mesec avgust slično vročino, kakoršna smo imeli v mesecu juliju.

Umestno priporočilo. — Kakor čitamo v nekaterih listih, je priporočilo te dni poveljništvo tretjega vojnega kora v Gradcu vsem podrejenim vojnim oblastvom, da z ozirom na letošnjo izvanredno vročino tako uredijo vojaške vsaje, da ne bode vojaštvo na njih preveč trpelo.

Oznanilo. — Davčni oddelek c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici naznanja: Izvlečki iz plačilnih nalogov za osebnodohodninski davek cenilnega okraja „Gorica-mesto“ in političnega okraja „Gorica-dežela“ bodo razpostavljeni za vpogled skozi 14 dnij računavajoč od 8. avgusta t. l. ob uradnih urah pri davčnem oddelku

c. k. okrajnega glavarstva, ulica Cappuccini št. 16, I. nadstr.

Odvažanje ruševin in drugega jednakega neuporabnega materialja. — Tukajšnji magistrat naznanja, da je dovoljeno odvažati ruševine in drugi slični, neuporabni materialj le na dva kraja, in sicer na določeni mesti Vrvarske in Oglejske ulice (Via Cordaiuolli, Via Aquileja), ki se nahajati pri Soči. Na dotičnih mestih teh ulic nahajati se posebni tabeli, ki določujejo določeno mesto za odvažanje.

Poštena vozilka. — G. Ušaj poslal je pred dnevi svoja dva hlapca, nekoga Canziana in nekoga Belingerja z vozmi in konji na Kras, da bi tam preiskrbeli neko voznjo. Dal jima je 62 K in tudi dovelj ovsja za pet konj. V tork sta se pa vrnila hlapca v Gorico brez jednega voza in jednega konja. Pustila sta namreč konja in voz v neki krčmi pri Sv. Martinu na Krasu, ker nista tam vsega plačala, kar sta zajedla in zapila.

Draginja kruha. — Tukajšnja druga pekova je sklenila podražiti kruh, in se je s prvim avgustom tudi v resnici zgodilo. Vse vrste kruha podražile so se po štiri vinarje pri kilogramu. Tako je poskočila cena tudi finejšim izdelkom kruha, ki se prodajajo po komadih. Do sedaj so stali štiri takozvani korneti 10 vin, odslej pa stanejo 12 vin. To se je zgodilo vsled tega, ker je podražila moka okolo 8 K pri kvintalu.

Vodna-močna naprava za izdelavo in prenos električne moči v Gorico, Furlanijo in Trst. — C. kr. okrajno glavarstvo v Tolminu izdalo je te dni ta-le razglas: Tvrška Ganz & Comp., Leobersdorf-ova strojarnica na Danaju namerava napraviti na najvišjem delu soške reke v občini Trenta vodno-močno napravo in jo uporabiti za izdelavo in prenos električne moči v Gorico, v Furlanijo in v Trst. V ta namen nameruje se sezidati blizu izvirka Soče 11 metrov visoko dolinsko jezirko in prijeti na primerni način izvirk kranjsko-gorskega postranskega potoka, potokov Zadnica in Mlinarnica, da bodo potem poganjali napravo 8 turbin po 4500 P. H. v vasi Soča in sicer na zemlj. parc. št. 32, 35 in 34/10. — V to svrhu se razpisuje v smislu VI. razdelka vodno-pravne postave z dne 28. avgusta 1870 dež. zak. št. 41 in ministerijalne naredbi z dne 25. marca 1883 drž. zak. št. 41, kakor tudi na podlagi III. poglavja obrtne postave z dne 15. marca 1883. drž. zak. št. 39. komisijno poizvedbo in obravnavo na licu mestu v sredo dne 24. avgusta t. l. in prihodnje dneve pri kateri naj se podajo ugovori, katerih se ni uže poprej tauradni pismeno podalo, ker sicer bi se smatralo, da so zainteresirani zadovoljni z namenjeno napravo in z odstopom oziroma z obtežitvijo zemljišnega posestva, in bi se ne glede na poznejše ugovore, dovolilo nameravano napravo, ako se ne najde uradoma nikakega pomisleka. Narčni in tehnični popis projektirane naprave so tauradno razpoloženi zainteresentom na vpogled do komisijnega dneva. Dotična komisija se snide dne 24. t. m. ob 8. uri zjutraj v Baumhachovi koči, dne 25. t. m. ob 6. uri zjutraj pri izvirku Soče in dne 26. t. m. v Baumhachovi koči.

Okrožnica vsem županstvom političnega okr. gorliškega. — C. kr. okr. glavarstvo razglša: Glasom namestništvenega odloka z dne 25. junija t. l. št. 17714/II vpeljalo je trgovsko ministerstvo po prizadevanju kmetijskega ministerstva z dnem 20. junija t. l. za sedaj za dobo do 30. septembra t. l. po vseh kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru z izjemo Trsta, Istre in Dalmacije brzojavno službo za vremensko napoved (prognozo).

Vremenska napoved, ki jo daje c. kr. centralna naprava za meteorologijo in geodinomiko na Dunaju, priklopi se vsaki dan razun nedelj in praznikov navadnim brzojavkam za kurze (borzne kurze) in so tem nekako nadaljevanje. Napoved obstoji iz 8 skupin, ki imajo po 5 črk in slede neposredno po zadnjem denarnem kurzu v brzojavki. Od teh 8 skupin črk velja šesta skupina za Gorisko-Gradiščansko in Kranjsko, med tem ko veljajo od ostalih skupin 1. za Spodnje Avstrijsko; 2. za Gornje Avstrijsko; 3. za Severno Tirolsko in Predaleško; 4. za Južno Tirolsko; 5. za Štajersko in Koroško; 7. za Češko, Moravsko, Šlezijo in Zapadno Galicijo; 8. za Vzhodno Galicijo in Bukovino.

V vsakem brzojavnem uradu razobešen je stalno „ključ“, s pomočjo katerega si poišče lahko vsako pomen posameznih peterih črk. Ta ključ dobiva se tudi v brzojavnem uradu za ceno 4 vin. Kdor hoče toraj izvedeti kakšno bode vreme, poišče naj si najprvo v brzojavki 6. skupino črk in pogleda nato v ključ,

kaj pomeni posamezna črka. Od skupine nanašajo se prve štiri črke na vreme od večera onega dne, katerega je napoved dana do večera naslednjega dne. Peta črka pové vreme naslednjih 24 ur.

Z ozirom na to, da je vsake brzojavne uradov z delom preobloženo, se ni moglo naročiti temu, da bi ono brzojavke o napovedi vremena razbesedilo. Zato bi bilo jako želeli, gledé na to, da bi se vpeljane naredbi bolj udomačile, če bi se dobila s posredovanjem občinskega predstojnika v krajih, kjer se nahaja brzojavna postaja, sposobna oseba, ki ima za stvar potrebno veselje — mogoče učitelj, duhovnik ali občinski tajnik — ter bi se s tem malo potrudila, da bi brzojavko v črkah zapisala v besede ter to napoved z dovoljenjem brzojavnega predstojnika razobesila na uradni deski.

Da bi se o napovedi vremena tudi one občine in oni kraji okoristili, ki so raztrešeni in oddaljeni od brzojavnega urada, bi lahko po potrebi šolski otroci ali tudi pismonoši in poštni seli raztolmačené vremenske napovedi razširjali.

Ker pa ni mogoče v vseh slučajih brzojavk na ta način razširjati, dalo bi se jih razpošiljati tudi z vidnimi znamenji, katera je postavljati na visočine, ki se jih lahko od daleč opazuje. Taka znamenja napravljajo se s pomočjo barvnih plošč, zastav, iz vrba pletenih cilindrov, krogel, košev ali s pomočjo zrakoplovov.

Županom gornjega političnega okraja se nalaga, naj skrbijo, da se splošno vpeljane brzojavne napovedi o vremenu ljudstvu kolikor mogoče oznanijo. Po preteku letošnje dobe (30. septembra) poroča naj sem vsako županstvo, v koliko so se kmetovalci okoristili o tej upeljavi in naj stavi, če potrebno, tudi predloge, kako bi se zamoglo doseči s pomočjo brzojavne službe za napoved vremena največ koristi za kmetijstvo.

Aretiranja v Trstu. — V zadnji najdenih bomb v prostorih telovadnega društva „Ginnastica“ v Trstu, izvršujejo se zaporedoma nova aretiranja. V sredo so bili aretirani bivši ravnatelji omenjenega društva inž. Peter Barbich, Marij Presel in neki Peterlin, torej kakor se vidi, sami Italijani puro sangue, ali pa bolje rečeno, sami taki ljudje, ki so postali sami, in ako ne oni, pa vsaj njihovi predniki Italijani vsled avstrijskega vladnega zistema na Primorskem.

Odkritje spomenika pok. cesarici Elizabeti v Pulju. — Prve dni meseca oktobra vršila se bode v Pulju slavnost odkritja spomenika pokojni cesarici Elizabeti. V ta namen se delajo velike priprave, in so vabljeni, da se udeležijo, vsa društva brez razlike.

Letošnja glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Zalcu. — V četrtek je bila v Zalcu na Štajerskem letošnja glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je obnesla prav sijajno. Udeležencev je bilo nad 200. Ves trg Zalec bil je v zastavah. Vsprejem gostov je pa bil nad vse prisrčen.

Skupščinarje so pozdravili najprej župnik Koren, potem predsednik podružnice in končno Ljubica Lipoldova. Odzdravil je prvomestnik msgr. Zupan, na kar so skupščinarji v sprevedu odkorkali pred občinsko hišo, kjer jih je v imenu občine pozdravil župan Širca. Na to je godba zasvirala „Naprej“, in pevcí so zapeli „Lepa naša domovina“. Po sv. maši vršila se je ob 11. uri skupščina.

Pet otrok rodila je te dni v Szerb-padé na Ogrskem neka ženska, po imenu Mezzaros, in sicer štiri dečke in jedno deklco. Dečki so takoj umrli, deklica pa še živi. Mati je popolnoma zdrava.

Dognano je, da so obče priljubljene in vsestransko razširjene »kapljice sv. Marka«, mestne lekarnice v Zagrebu. Markov trg, najpotrebnejše v vsaki hiši. Podati se jih more bolnikom kot prvo pomoč, zdravim pa v odvrmitev boleznij. Zato pa opozarjamo p. n. gg. čitatelje na današnji oglas »Mestne lekarnice« v Zagrebu, Markov trg, na 4. strani.

Močno in dobro ohranjeno
žensko kolo
se prodaja po nizki ceni.

Pojasnila se dobe na poštne uradu v Šempasu.

Rojaki!
kupujte narodni kolek!

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva,

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvoreno

podružnico

na voglu na novem Soškem mostu, prišedši iz Gorice v ulico Aquileja proti Gradišču v lastni hiši.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

Anton Kuštrin

Gospodski ulic. h. št. 25,
v Gorici,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/4 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družba sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

„Dekliški Dom“

namerujem odpreti podpisana s početkom šolskega leta, v katerega bom sprejemala na stanovanje in hrano slovenske učenke raznih šol, proti primerno nizkemu mesečnemu plačilu. Da bodem vedela najeti primernih prostorov, prosim cenj. stariše, kateri imajo hčere v mestnih šolah, ter se ozirajo na to, da so iste v dobrem varstvu, da mi blagovolijo to tem hitreje naznaniti, ako namerujejo mi poveriti svoje hčere.

Marija Drašler,

bivajoča v Gorici, nlica Orzoni št. 40

Naznanilo.

Podpisani si usojam naznanjati slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da sem otvoril v prejšnjih prostorih »Mizarske zadruge« v Solkanu svojo veliko delavnico (tovarno)

pohištva vseh slogov

od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Sprejemam vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih ter jamčim glede svoje tehnične naobrazbe za precizno in v vsakem pogledu zadovoljivo dovršilo. Cene so take, da se ni bati nikake konkurence.

Za obilna naročila se toplo priporočam z odličnim spoštovanjem

Fr. Srebrnič, mizarski mojster v Solkanu.

Anton Ivanov Pečenko, Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije vsodih od 56 l na rej. Na zahtevo pošilja tudi užorce.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih pivovaren Žalec-Laški Trg in plsenjskega piva „Prn-zdroj“ iz sloveče češke „Mešanske pivovarne“.

Zaloga ledu, katerega se odaja le na debelo od 100 kg napej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka

Te glasovite in ne nadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. Posebno odstranjujejo trganje po kosteh, nogah in rokah ter ozdravejo vsak glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri žledčnih boleznih, ublažujejo katar in izmeček, odpravijo nahuho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Te preženejo velike in male gliste ter bolečine po teh provzročene.

Tudi delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter „koliko“ in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in od te izvirajoče boleti.

Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in „madroni“, in zato ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Dobivajo se samo v „Mestni lekarni v Zagrebu“. Naročuje se edino in točno le pod naslovom:

„Mestna lekarna“, Zagreb, Markov Trg št. 40, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot en ducat (12 steklenic) se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) K 4.- h	4 ducat (48 steklenic) K 14.- h
2 „ (24 „) „ 8.- „	5 „ (60 „) „ 17.- „
3 „ (36 „) „ 11.- „	

Priznanih pisem imam na tisoče, da jih ni mogoče vseh tukaj ponatisniti, zato navedem imena le nekaterih uporabljali kapljice sv. Marka, ter poponoma ozdravili: Iv. Barentinčič, učitelj Janko Kišur, kr. nadlogar; Štefan Barčič župnik; Ilija Manič, opančar; Sofija Vuhelič, šivilja; Jožef Seljanič, kmet itd. itd

Kapljice sv. Marka.

Mestna lekarna

Zagreb,

Markov trg št. 40, poleg cerkve sv. Marka.

Vstanovljena l. 1360.

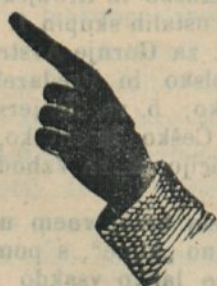
Krojaška zadruga

Gorica, Gosposka ulica 7,

naznanja,

da prodaja oblačila za dame in gospode. Perkale, Zephyr in drugo manifakturno blago posebno za spomladni in letni čas, blago vseh kakovosti in po najnižje mogočih konkurenčnih in stalnih cenah.

Vzorec najnovejše izbere se na zahtevarje pošiljajo brezplačno in poštne prosto.

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in neštivilno nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križčev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Pozor!

Prva kranjska z vodno silno na turbino delujoča

tovarna stolov

FRANCE ŠVIGELJ

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, preč. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene

stole, fôtelje, gugalnike, naslonjače itd.

po kar najbolj niski ceni.

Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano. Največja izbica stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstenine. Na željo pošlje trdka najnovejše in obširne cenike z nad 800 slikami, iz katerih se razvidi oblika blaga in cene, franko. Naroč valem na debelo znaten popust.